

14. 12. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Chvála ne-poslušnosti

Poslouchat zákon musí každý, řekl ministerský předseda se svatouškovským výrazem člověka, který ví, že s ním přece každý musí souhlasit, s důrazem na slovo musí.

Skóre: 0.57

Název zdroje: Právo

Datum vydání: 14.12.2007

Nadpis: Chvála ne-poslušnosti

Strana: 6

Pořadí: 3

Mutace: Celostátní

Rubrika: Publicistika

Autor: Erazim Kohák

Ročník: 17

Číslo: 291

Náklad: 154466

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 14.12.2007 07:02

Identifikace: DCPR20071214010030 cz

Klíčová slova: právo (9x), zákonu (2x), zákon, změna zákon, zákoně, ústavě, zákony

Poslouchat zákon musí každý, řekl ministerský předseda se svatouškovským výrazem člověka, který ví, že s ním přece každý musí souhlasit, s důrazem na slovo musí.

Jeho strana s pomocí dvou přeběhlíků odhlasovala zákon, který podle některých kritiků dělá z lékařů hajzlbašy s košíčkem na dvoukoruny a z důchodců a nemocných hubené dojně krávy. V ústavě stojí, že občané mají právo na bezplatnou zdravotní péči, v zákoně stojí, že občané za ni musí u paní doktorky platit. Jenže zákon je zákon, tak Čecháčkové, neodmlouvat a poslouchat. Přece poslouchat musí každý!

Jistě, jenže já mám zatrápeně dlouhou paměť. Pamatuji si mnoho příkladů, kdy lidé šli jako ovce a poslušně se podíleli na převelikých špatnostech, protože to přece je zákon. Pamatuji armádu, která poslušně ustoupila z hranic a pak se snažila bojovat holýma rukama v odboji. Viníme Beneše, ale proč vojáci neodmítli?

Pamatuji lidi, kteří pak poslušně spolupracovali s mocipány za války, po válce, po Únoru, i tam, kde si to mocní nemohli vynutit, protože přece poslouchat musí každý. Pamatuji lidi, kteří se podíleli na zlé, ponižující diskriminaci na americkém jihu či na praktikách mccarthismu.

Společným jmenovatelem byla poslušnost lidí, kteří tak poníženečně poslouchali zákon, že své svědomí raději nechali doma. Za morální pokrok vděčíme těm neposlušným, kteří odmítli jít jako ovce a trpně se podílet na převelikých špatnostech, od Antigony po Masaryka a dál.

Ono však nejde o poslušnost či ne-poslušnost. Úcta k zákonu je opravdu základem svobodného

soužití, a zákony je třeba poslouchat. Jde spíš o to, zda poslouchat jako rab nebo jako svéprávný občan. Rab poslouchá otrocky. Rozkaz (potažmo zákon) jím prochází od pána přímo ke skutku. Pan hrabě poručil, konám, byť by mi kázal zabít otce nebo popřít své svědomí. Mé svědomí s tím nemá nic společného. Rozkaz jde přímo od ucha k ruce.

Svéprávný člověk poslouchá jinak. Vyslechne rozkaz, zváží jej, klade si otázku, mohu poslechnout s čistým svědomím? Samozřejmě, tisíckrát odpovíme ano. Jenže znakem svobody je, že někdy potřebuji říci NE! - a řeknu to, abych si zachoval čisté svědomí. Tu jednám jako občan.

Právo odmítnout, říci své NE!, je naprosto nezbytné pro svobodnou společnost. Představuje ochranu před omylností, před kterou člověka neochrání ani poslanecký mandát. Ten, kdo nese odpovědnost za věci veřejné, potřebuje počítat s poslušností, tedy se spoluprací občanů. Potřebuje ale také vědět, že pokud se zmýlí příliš nápadně, občané ho budou varovat svým NE!

U nás tato pojistka občanským sebevědomím bohužel příliš nefunguje. Jsme již dlouho zvyklí sice remcat, ale poslouchat, jít jako ovce. Naše vlády odvykly naslouchání veřejnému mínění. Prokazuje to otázka umístění cizí základny na našem území. Občané znovu a znovu říkají NE!, ale vláda není ani ochotna se jich otázat v referendu.

A teď tu máme zákon, který se mnoha odborníkům, včetně lékařů, jeví jako paskvil, ne-li přímo pokus o plošné vytunelování našeho zdravotnictví. Vláda snad očekává, že když nás trochu upovídá, trochu nám pohrozí, zas půjdeme jako ovce.

Jsem rád, že se děje něco nečekaného. Že lidé poslouchají zákon jako svéprávní občané, ne jako rabi. Když se tak zachovají milióny, starých, nemocných i neomámených mladých, snad se změní zákon. Nebo vláda. Gándhímu se to povedlo. Proč ne nám?

O autorovi: Erazim Kohák (Autor je filozof)

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)